

Пам'ятка для вихователів

Творча мовленнєва діяльність виникає в дошкільному віці у процесі спілкування дитини з ровесниками та дорослими, активного пізнання нею довкілля.

Словесна творчість – це спеціально організований мотивований процес складання дитиною твору в будь-якій формі, що відповідає певним літературним нормам.

Проте досягнення цієї норми можливе лише за певних умов:

- розвитку психічних процесів, насамперед творчої уяви,
- розвитку всіх сторін мовлення, багатого життєвого досвіду дитини,
- спеціально організованого навчання та правильного обраного засобу розвитку словесної творчості.

Творча розповідь – це розповідь дитини з елементами домислу та фантазії, в основі якої лежить творча уява.

У дітей дошкільного віку переважає відтворююча уява, особливо це проявляється в ранньому та молодшому дошкільному віці. У дітей старшої групи виникає творча уява.

За змістом творчі розповіді бувають:

- реалістичні;
- з елементами фантазування (придумування казок).

Значення творчих розповідей:

- розвиток мови (оволодіння усною мовою, вираження своїх думок);
- підготовка дітей до навчання в школі (розвиток розумових здібностей дітей, творчої ініціативи);
- засіб естетичного виховання, засіб розвитку художньо-творчих здібностей дітей;
- засіб морального виховання (дитина розповідає про те, що її найбільше хвилює та цікавить).

У старшій групі ставляться такі завдання щодо навчання дітей творчої розповіді:

- розвивати уміння дітей складати сюжетні розповіді, казки, дотримуватися композиції викладу, характеризувати персонажів казки або розповіді;

Класифікація творчих розповідей

1. Творчі розповіді на наочній основі:

- сюжетна розповідь про іграшку (використовуються образні та дидактичні іграшки: башточки, машинки. Спочатку вихователь дає дітям зразок розповіді, далі пропонує описати її: розповісти, як можна з нею гратися (дидактична гра «Магазин іграшок», «Подарунок»), пізніше пропонується план розповіді);
- розповідь за сюжетною ігровою обстановкою (пропонується скласти невелику сюжетну розповідь про групу іграшок за допомогою зразка розповіді, потім теми чи плану. Наприклад, тема «В гостях у ляльки». Діти розповідають, хто прийшов до ляльки в гості, що нового розповіла чи показала їм лялька);
- розповіді-інсценівки (розповідь придумує дитина, при цьому виконує три завдання: придумує сюжет, рухає іграшки по столу, розповідає слухачам про дії іграшки);
- придумування початку або кінця подій, зображених на картині;
- описові розповіді про природу (спочатку діти розповідають про конкретну пору року з опорою на наочність, далі - без опори на наочність (наприклад, продовження розповіді чи казки, розпочатих вихователем, складання розповіді чи казки на запропоновану тему).

2. Творчі розповіді на словесній основі:

- придумування кінця до початку розповіді чи казки вихователя;
- розповідь на тему, запропоновану вихователем;
- розповідь за планом вихователя
- розповідь за опорними словами
- розповідь про смішний епізод
- розповідь за мотивами знайомих художніх творів
- казка - небилиця (вигадування уявних ситуацій з казковими героями)
- самостійне складання дітьми казок (створення казок «по колу»; написання нової казки з персонажами прочитаної; пригадування, в яких казках живе певний персонаж; розповідання від першої особи).

При складанні розповіді науковці пропонують застосовувати

логіко-синтаксичну схему:

Початок повідомлення або експозиція - назва героя або героїв, опис їх

Орієнтовна *структура заняття* навчання творчої розповіді:

1. Вступна бесіда.
2. Основна частина.
 - початок (закінчення) розповіді;
 - опорні слова до розповіді;
 - запропонована вихователем тема;
 - основа короткого літературного тексту;
 - поданий план;
 - розповіді дітей, розповідь вихователя.
3. Заключна частина.

На заняттях з творчого розповідання використовуються загальновідомі *основні прийоми*:

- зразок (вихователь пропонує дітям замінити в своїх розповідях деякі елементи зразка);
- план (наприклад, до теми «Пригоди їжачка» пропонується такий план: Спочатку розкажіть, як їжачок збирався на прогулянку, що цікавого побачив він по дорозі в ліс, і придумайте, що з ним трапилось);
- аналіз та оцінка.

Допоміжні прийоми:

- запитання;
- нагадування;
- вказівки;
- заохочення;
- підказка.

З метою розвитку творчої уяви та активізації творчості дітей на заняттях використовують *специфічні прийоми навчання*:

- спільне складання розповіді підгрупами дітей (діти обох підгруп складають розповіді про один набір іграшок, а потім вирішують, хто буде їх розповідати);
- лексичні вправи на добір епітетів, метафор, порівнянь, синонімів, антонімів («Як можна сказати про сніг?» «Про березу?» «Про осінь?» «Підбери слова, протилежні словам *холодний, похмурий*» та інше);
- складання розповіді за декількома картинками;
- складання розповідей-мініатюр, об'єднаних одним героєм («Оленка прийшла в дитячий садок», «Діти показують Оленці свої іграшки», «Діти